HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

נא א מיי' פ"ו מהל' ממרים הל' יג סמג עשין שמ טוש"ע י"ד סי' רמ סעיף יג:

נב ב ג ד מיי' פי"ד מהל' סנהדרין הלכה ד סמג עשין נט:

לא תימא ליה לאבוך הכי. להודיעו דהדין שהוא טועה משום דמכסיף ומצטער: **אלא אומר לו אכא לך לשוב נשורה.** קס"ד בתמיהה קאמר וכי כך כתיב בתורה: **סוף סוף היינו דך.** למציאו ואומר וכי יפה אתה עושה: **אלא.** בתימהא אומר לו מקרא המעור בתורה ואומר לו אבי מקרא כך וכך כתוב בתורה והוא עלמו יושב על לבו על מה זה מזכירו. והכי נמי אין לך לומר לאחיך לא תתניים הכי: **מתני' עבר עבירה שיש בה שני מיתות.** כגון ממזות שהוא בסקילה והוא בכרת: **והיא לאחת מהם.** **גוסקה הרחשונה.** בגמרא מפרש לה: **גמ' פשיטא.** דבמסורה נדון שהרי לף בה מתחייב דהיכי סליק לאעמן לידון בקלה וכי אתגורי אתגר במה שעבר שתי עבירות חילו לא עבר אלא על המסורה היה נדון בה ועכשיו שהוסיף לעבור עמה עבירה אחרת נדון בקלה: **אמר רבא.** ולאי אי מקמי דאתא לקמן עבדינהו לרחוייהו לא אילטריך למשמועינן כי אילטריך למתניית כגון דנגמר דינו אתלה לקלה סד"א כיון דנגמר דינו אתלה **בסקילה.** דכל דמיסה בה בסקילה[ע] דהיא ממורה ואי אלא נגמר דינו קודם לכן לא אילטריך קרא למשמועינן: **בן סורר ומורה.** וקרי ליה שופך דם על שם שסופו לשפוך כדאמרי' (לעיל דף עב.) שעומד בפרשת דרכים וכו': **דאהדריה משה.** במשנה תורה: **אל תשמע אליהם אל תאבה.** סיפיה דקרא לדיק הוא אית ימיה לומר זה לדיק גמור וע"כ משום דלא עביד הכי לאו לדיק הוא אם עבר עבירות אחרות אלא לאו כמשמעותיה מדכרי: **אל תשמע אליהם אל תאבה.** אלא נעשה לזכות אבותיו אתוך שהוא חסיד: **אלא נאמר מקופה של צדקה.** שהוא דבר גמור לאחד הגון: **בוסקה הרחשונה.** באותו אישור שהוא זה תאלה להזהר בו ולפרוש ממנו הוא נדון אבל לא באיסור הבא עליו אתרון אע"פ שהוא תמור דקאבר ר' יוסי אין אישור אל על אישור ואפי' תמור על הקל הלכך אין כאן שני אישות: **חמותו ונעשית אשת איש.** כגון נשא בת אלמנה ונאסרה אתה משום חמותו ואתר כך נשאת ונאסרה עליו משום אשת איש נדון בחמורה בשריפה דהיית קדמה אבל אם היתה אשת איש ונעשית חמותו הואיל כשנשא בתה כבר היתה זו אסורה עליו משום אשת איש הו לא חייל אסור חמותו אאסור אשת איש והיינו נדון אלא בחנק: **דאמר ר' אחאו.** בייבמות בפ' ד' אתין: **מודה ר' יוסי באסור מוסיף.** ומתדש דבר על האשה הזאת לאסור בה דבר אתד (או) לאסרה על מי שלא היתה אסורה עליו אתלה כגון הכא כשהיתה אלמנה והיא חמותו היתה אסורה לו משום חמותו ומותרת לכל אדם וכשנעשית אשת איש הוסיף בה האשה הזאת איסור אשרה לכל העולם וכי האי גוונא מודה ר' יוסי דלאסור אל על אסור מגו דחייל אכולא עלמא שהיתה מותרת להם עד עכשיו חייל נמי אהאי ואע"פ שאסורה לו ועומדת אתר אתר.

לא תימא ליה לאבוך הכי דתניא [ו]**הרי שהיה אביו עובר על דברי תורה לא יאמר לו אבא עברת על דברי תורה אלא אומר לו אבא כך כתיב בתורה סוף סוף היינו הך אלא אומר לו אבא** [א]**מקרא כתוב בתורה כך** [ז](הוא): **מתני'** [ג]**מי שנתחייב בשתי מיתות בית דין נידון בחמורה** [ב]**עבר עבירה שנתחייב שתי מיתות נידון בחמורה ר' יוסי אומר נידון בזיקה הראשונה שבאה עליו: גמ'** פשיטא אלא איתגורי איתגור אמר רבא [ד]הכא במאי עסקינן כגון שעבר עבירה קלה ונגמר דינו על עבירה קלה וחזר ועבר עבירה חמורה סלקא דעתא אמינא כיון דנגמר דינו לעבירה קלה האי גברא קטילא הוא קמ"ל בעא מניה [ה](אבוה) דרב יוסף בר חמא מרבה בר נתן מנא הא מילתא דאמור רבנן מי שנתחייב שתי מיתות ב"ד נידון בחמורה דכתיב [ו]והוליד בן פריץ שופך דם [וגו'] אל ההרים אכל ואת אשת רעהו טמא ואל הגלולים נשא עיניו והוליד בן פריץ שופך דם בסייף את אשת רעהו טימא זו אשת איש בחנק ואל הגלולים נשא עיניו זו עבודת כוכבים בסקילה ובתיב [ז]מות יומת דמיו בו יהיה בסקילה מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אימא כולהו בסקילה והוליד בן פריץ שופך דם זה בן סורר ומורה דבסקילה אשת רעהו טמא זו נערה המאורסה דבסקילה ואל הגלולים נשא עיניו זו עבודת כוכבים דבסקילה א"כ מאי קמ"ל יחזקאל דילמא תורה קא מהדר א"כ איבעי ליה לאהדורה כי היכי דאהדרה משה רבינו דרש רב אחא בר' חנינא מאי דכתיב [ח]אל ההרים לא אכל שלא אכל [א] בזכות אבותיו ועיניו לא נשא אל גלולי בית ישראל שלא הלך בקומה זקופה ואת אשת רעהו לא טימא [ט]שלא ירד לאומנות חבירו ואל אשה נדה לא קירב [י] שלא נהנה מקופה של צדקה ובתיב [ד]צדיק הוא חיה יחיה [יא]כשהיה רבן גמליאל מגיע למקרא הזה היה בוכה ואמר מאן דעביד לכולהו הוא דחי בחדא מינייהו לא א"ל ר"ע אלא מעתה [ה]אל תטמאו בכל אלה הכי נמי בכולהו אין בחדא מינייהו לא אלא באחת מכל אלה הכי נמי באחת מכל אלה: עבר עבירה: [יב]תניא כיצד אמר רבי יוסי נידון בזיקה ראשונה הבאה עליו חמותו ונעשית אשת איש נידון בחמותו אשת איש ונעשית חמותו נידון באשת איש אמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא חמותו ונעשית אשת איש נידון בחמותו לידון נמי באיסור אשת איש דהא [יג]אמר ר' אבהו אמר ר' יוסי באיסור מוסיף לא גרע מאוס דרוצח ונקלין[ב]:

איתגורי איתגור. ות"ת בפרק אלו נערות (כתובות נב.)

דלילף מחומר בחמיריו דכל היכא דאיכא ממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא לקי ופריך מה לחומר בחמיריו שכן חייב בה' דכריס ואי ממונא קולא הוא שכן יתכן לומר מקולו בב"ד והשתא אין יתכן לומר דקולא הוא אם כן איתגורי איתגור ור"ל דשאני התם משום דהוי רחמנא להפסד ממונו של חבירו[ט]: **ונגמר** דינו **לעבירה** קלה וכו'. תימה ואמאי נדון בחמורה הא הויא לה עדות שאי אתה יכול להזימה דאי אימזמי סהדי בתראי לא אילטריכא לן דכיון דנגמר דינו לעבירה קלה אין בעדותן כדי לחייבו מיתה ב"ד ואי אילטריכא לן לכדאמרי' בגמ' (דף ה.) גבי נאו שניס ואמרו אתד בשבת נגמר דינו של פלוני וכו' ור"ל דהכא מיירי כגון דהך עבירה שניה עבר בפני ג' ד' לאפילו בעדות שאי אתה יכול להזימה מחייבינן ליה לעילא[י] בטריפה משום ובערת הרע ועוד יש לומר כיון דאי אימזמי קמאי לא אתיכא מיכחשי סהדי בתראי עדות שאתה יכול להזימה קיימי ביה: **ותניב** דמיו בו יהיה בסקילה. מכאן קשה לפי' הקונטר דבריס מיחזו נאך (ג"מ סח: ושם) דאמרי' הוקשו מלוי רבים לשופכי דמים שכן בקונטרס הכא בגאך נאתן ופירש שם בקונטרס דלמיו בו יהיה משמע דמיס שאפך שהעני את אתיכו ואת בריעב עליו יאוש ולא יתכן כלל להא לסקילה אמאי הכא בשמעתין ובאוש וילעוני דכתיב דמיסה בם וכאמה דוכתי כולם לסקילה אמיין ונראה דבריס מדכתיב הכא והוליד בן פריץ וגו' וכל הספרים גרסי' בפ"ק דמכות (דף ו:) ושמיך ליה והוליד בן פריץ:

נדון בזיקה ראשונה. לאו מילתא דפסיקא היא להא אאותו ונעשית אשת איש אבל אם חייל אסור מוסיף הוא אי אית ליה אאין ולאאן דאאר סקילה אמורה נידון בשאת אאי:

לידון נמי באיסורא דאשת איש. לעניו קרבן קא פריך שיתחייב ב' אטאות בשוגג אי נמי אם התרו בו אאוס אשת איש ולא התרו בו אאוס אאותו ורבה אהדר ליה דבאאיד אייבי ובהתרו בו אאוס שניהם: **דאאר** רבי אבהו אודה ר' יוסי באיסור מוסיף. וע"ג בפ' ד' אתין (יבמות דף נב: ושם) משמע דלא קיימא לבסוף אי"א אאת הוא כדאי' בפרק אאותו לו (כריתות דף יד: ושם): (שיך נע"ב) **אפילו** תימא רבי שמעון בן גמליאל קסבר עבירות מחזקות. תימה דבסוף פרק הבא על יבמתו (יבמות סד: ושם) אמרינן נשואין ואלקיות כרבי אאוס דאאס לן תנא כוותיה דאי אלקה ואנה וכו' וי"ל דלר יוסף להאס סבר אלקיות אאזקות וע"ג דאאכאן תנא דאית ליה עבירות אאזקות בבריית דבאאוך דקאתי התרו בו ואאק התרו בו והרכין רשאו להאס אלקות ליכא אכל אקום משמע ליה דאאתי' סבירא אלקיות אאזקות אדקאתי מי שאלקה אי נאי קאבר אייכא אהראה ועד דאאחזק בתרי או בחלת אין אאתרין בו ליכיפא הלכך אם אית דבחלת זיאני הוי אזקה עד דרביעית אין כונסין אותו לכיפא כדאאוכא בשאוך וקאת תימה אאאי אאתרין בו לכיפא בשניה לר' ובשלישית לרשב"ג שאם יעבור אאר כך יהא אוחזק וייכיסוהו לכיפא ויש לומר דאין אאייבו כיפא עד שיהא אוחזק לעבור בהתראת אלקות הלכך אי אאתרין בית לאדה לא אאי בהכי ואי אאתרין בית לאדה אלקות ואאיפא הא לא עבדינן בית אאתרין:

מסורת הש"ס

ו) [קידושין נב.], ב) רש"ל מ"ו, ג) לעיל ו: כ: יבמות נב. כריתות יד:, ד) [יבמות כד.], ה) [מכות כד.], ו) [בפסוק: יקרבן], ז) שם כד:, ח) יבמות נב. כריתות יד: (תמורה יד.) [תוספתא פי"ב], ט) [יבמות נב: כריתות יד:], י) [לעיל נד.], כ) [וע"ע תוס' חולין יא: סד"ה לימוס דלמא וכו' ותוס' זבחים ע"ש. סוף ד"ה ספילו אאתן], ל) [וע' תוס' כתובות לז: ד"ה ואתגן], מ) [לף עח.],

תורה אור השלם

1. וְהוֹלִיד בֶּן פָּרִיץ שֹׁפֵךְ דָּם וְעָשָׂה אַחַת מֵאַחַד מֵאֵלֶּה: וְהוּא אָת בָּל אֵלֶּה לֹא עָשָׂה כִּי גַם אֶל הֶהָרִים אָבַל וְאֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ טִמֵּא: עָנִי וְאֶבְיוֹן הוֹנָה גְּזֵלוֹת גָּזָל חָבָל לֹא יְשִׁיב וְאֶל הַגִּלּוּלִים נָשָׂא עֵינָיו תּוֹעֵבָה עָשָׂה:
יחזקאל יח י-יב

2. בְּנֵשֶׁךְ נָתַן וְתַרְבִּית לֶקַח וְחַי לֹא יִחְיֶה אֶת כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה עָשָׂה מוֹת יוּמָת דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה:
יחזקאל יח יג

3. אֶל הֶהָרִים לֹא אָבָל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל גִּלּוּלֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא טִמֵּא וְאֶל אִשָּׁה נִדָּה לֹא יִקְרָב:
יחזקאל יח ו

4. בְּחֻקֹּתַי יֵחֵלֵךְ וּמִשְׁפָּטַי שָׁמַר לַעֲשׂוֹת אֱמֶת צַדִּיק הוּא חָיֹה יִחְיֶה נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים:
יחזקאל יח ט

5. אַל תִּשְׁמְאוּ בְּכָל אֵלֶּה כִּי בְכָל אֵלֶּה נִטְמְאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲנִי מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם: ויקרא יח כד

הגהות הגר"א

[א] בזכות אבות. גרסס קו על תיבת בזכות וע"ל בשניל:

מוסף רש"י

לא תימא ליה לאבוך הכי. להודיעו פתעוס שהוא טועה, דקאמרת ליה לא תתניים הכי (קדושין לב.). היינו הך. והכי הוא כאומר לו עברת על ד"ת (שם). מקרא **כתוב בתורה כך.** ואומר לו המקרא כמו שהוא כתוב והוא עלמו יכין שטעה (שם). **מי שנתחייב שתי מיתות.** כגון ממזת והיא לאחת מהם, לאחמותו שריפה ולאחת מהם חנק (יבמות לב.) ושריפה ממורה מחנק (כריתות יד:). **נידון בחמורה.** בשריפה (יבמות שם). **שלא אכל בזכות אבותיו.** שלא אתפרנס בזכות אבות, שלא הוקרך לכך לפי שהוא לאיך (שבת יג.). **נידון באשת איש.** ואע"ג לקיל הוא (שם).